

DE MOLLUSKENFAUNA VAN DE RUINE MATHENESSE TE SCHIEDAM

In het hart van Schiedam staat de bouwval van "'t Huis te Riviere", beter bekend als "de Ruine van Mathenesse".

De weduwe van Jan I van Henegouwen, Vrouwe Aleid van Avesnes, gaf omstreeks 1260 opdracht op dit toendertijd strategisch punt een kasteel te bouwen. Hier bracht Floris V zijn jeugd door. In 1339 werd dit kasteel bewoond door de familie Mathenesse. Rond het kasteel werden huizen gebouwd en uit deze nederzetting ontstond de stad Schiedam. In 1574 hebben de Schiedammers het kasteel vernield om te voorkomen, dat de Spanjaarden het als vesting zouden gebruiken.

Het is mij gelukt toegang tot dit huis te krijgen en er een onderzoek naar de slakkenfauna in te stellen. In verband met het voorkomen van vele naaktslakken had ik dr. v. Regteren Altena gevraagd met mij mee te gaan, maar helaas was deze door de voorbereidingen voor zijn buitenlandse reis verhinderd. Op zaterdagmorgen, 3 november 1962, ben ik zelf op jacht gegaan. De verzamelde naaktslakken werden in Leiden door dr. van Regteren Altena als volgt gedetermineerd:

Limax maximus (L.) 1 ex. (er kropen er meer rond); Deroceras reticulatum (Müll.) 16 ex.; Milax sowerbyi (Fér.) 6 ex.; Arion rufus (L.) 1 ex.; Arion hortensis (Fér.) 4 ex.

De eerste vondst van Milax sowerbyi is door Schouten beschreven in "Basteria", vol. 13, 1949, p. 45. Door mij kan nu de derde vindplaats in Nederland worden gemeld. Hoe komt die slak daar?

Twee jaar geleden werd tijdelijk een gedeelte van de weekmarkt verplaatst naar de straat bij de ruïne. Een groenten- of bloemenkoopman heeft toen afval over het hek gegooid. Misschien is Milax sowerbyi door deze kooplieden naar Schiedam gebracht.

Het volgend voorjaar zal ik, op verzoek van onze voorzitter, er op letten of Milax sowerbyi op deze nieuwe vindplaats in leven blijft.

Verder vond ik bij de ruïne nog:

Discus rotundatus (Müll.) 54 ex.; 9 ex. met zeer hoge windingen; 5 albino's.
Cochlicopa lubrica (Müll.) 5 ex.; Trichia hispida (L.) 11 ex.; Monacha cantiana (Mont.) 1 ex.; Oxychilus draparnaudi (Beck) 130 ex.; Cepaea nemoralis (L.) 10 ex.

De zoetwater-schelpen, die ik hier vond, zijn afkomstig uit de vroegere kasteelgracht. Het zijn: Bithynia tentaculata (L.), Lymnaea auricularia (L.), Dreissena polymorpha (Pallas), Unio pictorum (L.).

De zeeschelpen - veelal Cardium - die ik hier vond, zijn door verwerking losgekomen uit de cement.

B. van der Most.